

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
І.ЖАНСУГІРОВ АТЫНДАҒЫ ЖЕТІСУ МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЖЕТЫСУСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ И. ЖАНСУГУРОВА**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ZHETYSU STATE UNIVERSITY NAMED AFTER ILYAS ZHANSUGUROV**

**«ҒЫЛЫМ, БІЛІМ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯ - «ҚАЗАҚСТАН – 2050» СТРАТЕГИЯСЫНЫҢ
ОРЫНДАЛУЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ФАКТОРЛАРЫ»**

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

23-24 қазан

1-бөлім

МАТЕРИАЛЫ

Международной научно-практической конференции

**«НАУКА, ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИЯ – ФАКТОРЫ РЕАЛИЗАЦИИ СТРАТЕГИИ
«КАЗАХСТАН – 2050»**

23-24 октября

1 часть

MATERIALS

of the International Scientific-practical conference

**"SCIENCE, EDUCATION AND INNOVATION - FACTORS OF IMPLEMENTATION OF THE
STRATEGY "KAZAKHSTAN - 2050"**

October 23-24

1 part

Талдықорған – Талдықорған – Taldykorgan
2015 жыл – 2015 год – 2015 year

Ұлт ойындарын кез-келген формада, максатты пайдалануға болады. Атап айтқанда; ұлт ойындарын екі топтың немесе екі оқушының жарысы ретінде пайдалануға болады; туристік іс-әрекеттердің барысында ұлт ойындарын сұрақ және жауап жарыс, сайыс формасында пайдалануға болады[3].

Ұлт ойындарын балаларды қайта тәрбиелеу ісіне де кеңінен пайдалануға болады. Ондай балаларға «киын» балалар деген ат қойып, айдар тағу кеңес мектептерінде орын алды. Қазіргі өтпелі кезеңде олардың саны көбеймесе азайған жоқ. Туристік іс-әрекеттерді ұйымдастыру барысында орын тауып ретті қолданған ойын кімді болсын жайбарақат қалдыра алмайды. Сондықтан ондай оқушылар басқа оқушылармен бір талапқа сай болуы үшін, білім қажеттігін, іскерліктің керектігін түсінеді де, көпшілікпен санасуына тура келеді. Туристік ұжымның ырқына көне бастайды. Еркін бәсеке, білім қажеттігін талап ететін ойын талаптары өзгелерден қалып қойғысы келмеу, намыс, қиын балаларды туристік топқа қойған талаптарға бағынуға мәжбүр етеді, соның талаптарын орындауға жұмылдырады. Яғни ұжым арқылы тәрбиелеу жүзеге асырылады.

Еліміздің егемендігі жаңғырып, тарихы мол мұрамыз қайта толастап жатқанда, халқымыздың ғасырлар бойы келген, қазір ұмыт болуға шақ қалған рухани мұраларының бірі – ұлттық ойындары. Оны бүгінгі туризмге маманданған мектептерде, туристік іс-әрекеттер арқылы тәрбие процесінде пайдалану өзекті проблема. Осыған орай, Қазақстан Республикасында жарияланған білім мен тәрбие беруге байланысты мемлекеттік құжаттарда көрсетілген жаңа міндеттер - болашақ мамандардың кәсіптік іс-әрекетіне деген, жоғары деңгейдегі даярлықты талап етеді.

Өйткені, бүгінгі жеткіншек ұрпақ өз халқының ұлттық ерекшелігін нысанаға ала отырып, сол халықтың жинақталған мәдени мұрасындағы тәрбиесі негізінде ұлттық мәдениетті игеруі міндет. Дегенмен, тұлғаның тарихи танымының адамзаттық болмысының дұрыс қалыптасуы мен іс-қимылының талап мазмұны - туристік іс-әрекетер барысындағы білім мен тәрбиесінің негізінде болмақ[4].

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Әуезов. М.О. Әдебиет тарихы. А., Ана тілі, 1991.
2. Сағындықов Е. Қазақтың ұлттық ойындары. Алматы. Рауан.-1991ж.
3. Төтенәев Б. Қазақ ұлттық ойындары. Алматы. Қайнар. – 1994 ж.
4. Макаренко А.С. Пед. шығ: 8 т. – М., 1983, Т.5. – 490 б.

ӘОЖ 801.10

ТІЛ МЕН МӘДЕНИЕТ ҚАРЫМ ҚАТЫНАСТЫҢ ҚҰРАЛЫ РЕТİNДЕ

ф.ғ.к., доцент Сейдикенова А.С., Тоғысбаева Б.Ш.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Талдықорған қаласы

almaq_75@mail.ru, ms.togysbaeva@mail.ru

Тіл – ұлттық мәдениеттің бейнесі. Осы ұлттық мәдениет, қоғамдық өзгерістер мен жаңалық атаулының барлығы тілде көрініс табуы заңды құбылыс. Себебі тіл – халықтың рухани және материалдық мәдениетінің, барлық бітім–болмысының айнасы іспетті. Тіл біліміндегі таңба теориясының танымдық негізін салушы В.фон Гумбольд «Халықтың тілі барда оның рухы бар, халықтың рухы бар да оның тілі бар, ал өзіме осыларға тең келетін нәрсені елестету қиын» деген еді [1, 23]. Әр ұлттың өзіндік ерекшеліктерін, тұрмысын, стереотиптерін тек қана мәдениетімен ұштасқанда ғана аңғаруға болады, себебі мәдениет – басқа ұлтты тану механизмі. Сондықтан да қазіргі тіл білімі саласында антропологиялық парадигма «адам-тіл-мәдениет» және адам-тіл-ойлау» үштігіне сүйену яғни тілді, тіл білімін адами факторлармен, адами құндылықтармен қатарластыра қарастыру қарқынды даму үстінде. «Тіл ел мәдениетімен тығыз байланысты: ол оған сінеді, онда дамиды және оны айқындатады». Осы идеяның негізінде пайда болған жаңа ғылым – ХХ ғасырдың 90 жылдарында лингвистиканың жеке бағыты ретінде қалыптасқан – лингвомәдениеттану [2, 9]. Ал бұл ғылым - антропологиялық парадигманың тіл білімі саласындағы жемісі. Оның бастауын ХІХ ғасырда В. Фон Гумбольдт алғаш рет өзінің «адами тілдердің құрылымы мен олардың адамзаттың рухани дамуына әсері» атты еңбегінде ұлт мінезі мен тіл мінезінің арасындағы байланысының сипатын қалыптастырды. Лингвомәдениеттану (лингвокультурология) латынның Lingua -тіл, Cultura

ӘОЖ 001
КБЖ 72
Ғ 96

Редакция алқасы: Ә.Е. Бектұрғанов (бас редактор), М.Т. Кантуреев (бас редактордың орынбасары), Г.Т. Қыдырбаева, Е.С. Андасбаев, Е.Б. Мукажанов, С.И. Мурыгина.

Ғ96 «Ғылым, білім және инновация - «Қазақстан – 2050» стратегиясының орындалуының маңызды факторлары» халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. 3 бөлімнен тұрады. 1-ші бөлімде 406 бет. Қазақша, орысша, ағылшынша. – Талдықорған: І. Жансүгіров атындағы ЖМУ, 2015.

ISBN 978-601-216-340-7

Жинақ материалдары докторанттарға, магистранттарға, студенттерге және ғылыми мәселелермен айналысатын оқырмандарға арналған.

ӘӨК 001(063)
КБЖ 72

ISBN 978-601-216-340-7

© І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, 2015
© ҚАО баспа бөлімі. 2015

- 3.Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. - М.: Языки русской культуры, 1996. - 288 с
4. Карасик В. И: Языковой круг: личность, концепты, дискурс. –Волгоград: Перемена, 2002 С.447
- 5.Воробьев В.В. Лингвокультурология (теория и методы) Монография. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – 331с 3391.
6. Сейілхан А. Қазақ тіліндегі этнографизмдердің мәні.
- 7.Введенская Л. А. Культура речи. Серия «Среднее профессиональное образование». – 5-е изд. – Ростов н/Д: «Феникс», 2004. – 448 с.
- 8.Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. М., Искусство, 1986
- 9.Формановская Н. И. «Вы сказали: Здравствуйте!» (Речевой этикет в полном общении) Москва, знание, 1989. – 120с
- 10.Уали Нургельды Қазақ сөз мәдениетінің теориялық негіздері //ф.ғ.докторы ғылыми дәрежесін алуға дайындалған диссертация авторефераты, Алматы:2007, 58б.
- 11.Сыздық Р. Тілдік норма және оның қалыптасуы (кодификациясы) Астана: Елорда, 2001, 230б
- 12.Пешковский А. М. Объективная и нормативная точка зрения на язык // История языкознания XIX и XX веков в очерках и извлечениях / Под ред. В.А. Звегинцева. -- М., 1960. -- Ч. 2.
- 13.Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. М., Искусство, 1986
- 14.Формановская Н. И. «Речевой этикет и культура общения», Москва, Высшая школа, 1989
- 15.Киселева Л. А., Вопросы теории речевого воздействия. Л., 1978
- 16.Ерманова А.А., Шетел тілін оқыту үрдісіндегі сөз этикетінің рөлі, «Мектептегі шет тілі» Республикалық әдістемелік – педагогикалық журнал №4/2009, - 6-8б
- 17.Ступин Л. П., Игнатъев К. С., Современный английский речевой этикет, Ленинград, 1980, - 144с

ӘОЖ 504.75

ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ АЙМАҒЫНДАҒЫ «ҚАЙНАР АҚБ» ЗАУЫТЫНЫҢ БИОСФЕРА КОМПОНЕНТТЕРІНІҢ АУЫР МЕТАЛДАРМЕН ЛАСТАНУЫ

Сейтова Г.А

*Г.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Талдықорған қ.,
seitova83@mail.ru*

Канагатова А.У.

*Г.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Талдықорған қ.,
Kanagatova1975@mail.ru*

Безнасюк А.А.

*Т.Г. Шевченко атындағы Киев Ұлттық университеті, Украина мемлекеті, Киев қ.
beznasjuk@mail.ru*

Ауыр металдармен ластану жер бетінде қорғасын, сынап, кадмий, т.б. ауыр металдардың жергілікті, аймақтық және ғаламдық жиналу процесі. Ортаға металдардың ену жолдары әр түрлі (металл бөлшектерді жоңқалау, коррозия, іштен жанатын қозғалтқыштардың, жылу энергетикасы қондырғыларының, т.б. шығарындылары); олар, негізінен, терең жер қабатынан алынуы және жер бетінде таралуы арқылы жиналады. Бұл орайда антропогендік химиялық реакция нәтижесінде табиғи қосылыстардан металдардың босауының үлесі шамалы.

Ауыр металдардың 80% микроэлементтердің қатарына жатады. Микроэлементтердің ауыз су мен тағам өнімдерінде жетіспеуі зат алмасудың бұзылуына, нәтижесінде эпидемиялық аурулардың дамуына әкеліп соқтырды. Ал, ауыр металдардың өсімдіктер мен жануарларда артық мөлшерде жинақталуы олардың ағзасында жүретін тіршілік үшін маңызды процестерге қауіп төндіреді. Бұл, ауыр металдардың суда, топырақта қалыпты мөлшерде болу қажеттілігін талап етеді. Себебі, трофикалық тізбек арқылы таралып, биотаға және адам ағзасына түседі де, оларға кері әсер етеді. Өндіріс қалдықтарының қоршаған орта нысандарына түсуін, жинақталуы мен миграциясы, заңдылықтарын зерттеу олардың әсерін дұрыс бағалауға мүмкіндік береді. Сондықтан, жоғарыда айтылған күрделі аймақтық проблемалар осы зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттерін анықтады [1].